

23.10.2023

Pirkanmaan hyvinvointialueen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Pirkanmaan hyvinvointialueen lausunto:

Siirtymäajan pituuden tulee olla sellainen, että tosiasiallisesti alalle valmistuu riittävän sotealan koulutuksen saaneita henkilöitä niin, että sekä henkilöstömitoituksen kiristyminen että eläköitymisen aiheuttama poistuma voidaan tosiasiallisesti kattaa. Siirtymäajan tulisi lisäksi olla riittävän pitkä sen arvioimiseksi, miten muutokset palvelurakenteissa ovat vaikuttaneet ikäihmisten palvelujen kokonaisuuteen. Esimerkkinä lakiin 1.1.2023 tullut yhteisöllinen asuminen, joka mahdollistaa asiakkaille entistä kodinomaisemman asumisen ympäristön yhdistettynä aikaisempaa joustavampaan, asiakkaan toimintakyvyn mukana muuttuvaan palvelukokonaisuuteen.

1.4.2023 lähtien on ollut voimassa henkilöstömitoitus 0.65, joten tämä siirtymäaika ei voi laskea nykyistä mitoitusta. Siirtymäaika mahdollistaisi hyvinvointialueille ikääntyneiden koko palvelujen verkoston tarkastelun ja kehittämisen tarkoituksenmukaisemmaksi huomioiden kuntarajojen poistumisen mahdollistama koko alueen tarkastelu, yhtäaikaaisesti ikääntyneiden 3 (3) palveluprosessien tarkastelun kanssa peruspalveluista erityispalveluihin saakka. Yhden osion lukitseminen henkilöstömitoituksen kautta estää sekä palvelujen verkoston että palveluprosessien järkevää kehittämistä uudessa toimintaympäristössä sekä niukkenevien taloudellisten resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä.

Pirkanmaan hyvinvointialueen näkemyksen mukaan myös valtakunnallisesti yhtenäinen RAI-arviointijärjestelmä tukee oikea-aikaisen henkilöstömäärän ja -rakenteiden suunnittelua suhteessa asiakastarpeisiin ja toimii myös yhtenä laadunhallinnan keinona. Arviointijärjestelmän tuottama tieto mahdollistaa asiakkaiden

tarpeisiin nähden tarkoituksenmukaisimman henkilöstömäärän, -rakenteen ja osaamisen kohdentamisen verrattuna tasapäistävään mitoitustukemaan.

Lisäksi on huomioitava, että jo vuonna 2020 voimaan astuneessa lainsäädännössä eriteltiin erityisen tarkasti välillinen ja välitön asiakastyö. Tämä vapautti merkittävästi hoitohenkilökunnan aikaa asiakastyöhön ja käytännössä puhtaasti hoivatyöhön osoitettu resurssi kasvoi merkittävästi. Samaan aikaan välillisen työn osuutta katettiin kasvattamalla tukipalveluiden ostamista tai palkkaamalla lisää henkilöstöä ko. tehtäviin, tosiasialliset henkilötyöpanokset hoivayksiköissä ovat siis kasvaneet merkittävästi jo vuodesta 2020 lähtien. Tämä on näkynyt ja näkyy merkittävänä kustannusten kasvuna ikäihmisten ympärivuorokautisessa palveluasumisessa tilanteessa, jossa hyvinvointialueiden rahoitus kiristyy merkittävästi.

Pirkanmaan hyvinvointialue kannattaa esitystä henkilöstömitoituksen kiristymistä koskevan siirtymäajan pidentämisestä 1.1.2028.

Tampereella 23.10.2023

Marina Erhola
hyvinvointialuejohtaja
Pirkanmaan hyvinvointialue